

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สรุปเรื่อง ความรุนแรงสูญเสียจากกรณีการสลายการชุมนุม วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑

สืบเนื่องจากกรณีการสลายการชุมนุม โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังและอาวุธแก๊สน้ำตาเข้าสลายฝูงชนที่เข้าร่วมชุมนุมอยู่ที่บริเวณถนนราชวิถีและถนนอุทองในรอบๆ รัฐสภา ตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลาประมาณ ๖ นาฬิกาเศษ รวมทั้งการสลายฝูงชนบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า และบริเวณถนนศรีอยุธยาด้านกองบัญชาการตำรวจนครบาลในช่วงบ่ายและเป็นตามลำดับ จนเป็นเหตุให้มีประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ บาดเจ็บสาหัส นอกจากนี้ยังมีประชาชนที่เข้าร่วมชุมนุมเสียชีวิตด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พิจารณาตรวจสอบจากเอกสารและคำชี้แจงของผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าว โดยอาศัยหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ตลอดจนพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งประมวลหลักการประพฤติบัญญัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และหลักการพื้นฐานในการใช้กำลังและอาวุธโดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายแห่งสหประชาชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดประเด็นการตรวจสอบดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การบาดเจ็บและเสียชีวิตของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นผลโดยตรงมาจากการใช้ระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมหรือไม่

เห็นว่า ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บและบาดเจ็บสาหัสส่วนใหญ่ให้อภัยยืนยันว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนได้ใช้อาวุธระดมยิงระเบิดแก๊สน้ำตาและขว้างระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าไปใส่ประชาชนโดยตรง โดยมีหลักฐานปรากฏตามวัตถุพยานที่เป็นทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวจำนวนมาก ที่แสดงให้เห็นถึงการใช้อาวุธปืนยิงระเบิดแก๊สน้ำตาในระยะใกล้ โดยยิงในแนวราบที่มีเป้าหมายคือประชาชนที่มาร่วมชุมนุม หรือแม้การยิงในวิถีโค้งจากพื้นสู่อากาศและตกลงสู่พื้นดิน แต่ก็ยังเป็นการยิงในระยะใกล้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านอาวุธปืนและวัตถุระเบิดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยืนยันว่า การเสียชีวิตและบาดเจ็บดังกล่าวเกิดจากการถูกยิงหรือถูกขว้างด้วยระเบิดแก๊สน้ำตาที่ผลิตจากประเทศจีน ซึ่งมีจุดระเบิดจุดชนวนถ่วงเวลา และช่วยขยายการระเบิด ระเบิดแบบนี้จะมีอันตรายต่อชีวิต ดังนั้น ปฏิบัติการสลายการชุมนุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงเป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสและเสียชีวิตดังกล่าว

ประเด็นที่ ๒ การใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาวุธแก๊สน้ำตาเข้าสลายฝูงชนในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น เป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่

เห็นว่า การปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้กำลังและระเบิดแก๊สน้ำตาที่ส่วนใหญ่ผลิตจากประเทศจีน ซึ่งเป็นอาวุธร้ายแรงระดมยิงและขว้างใส่เป้าหมายประชาชน อีกทั้งเป็นการยิงและขว้างในระยะใกล้ รวมทั้งการลอบยิงระเบิดแก๊สน้ำตาออกมาจากภายในรัฐสภาและกองบัญชาการตำรวจนครบาลนั้น เหล่านี้ เป็นการกระทำอันไม่เป็นไปตามหลักการสากลในการสลายการชุมนุม และการใช้แก๊สน้ำตา และทั้งเป็นการปฏิบัติการเกินความจำเป็น เข้าข่ายเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและต่อกฎหมาย

ประเด็นที่ ๓ การกระทำเกินความจำเป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการใช้กำลังและระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เข้าข่ายเป็นความผิดตามกฎหมายใดหรือไม่

เห็นว่า การระดมยิงระเบิดแก๊สน้ำตาเป็นจำนวนมากของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้วยการเล็งปืนเข้าสู่เป้าหมายคือประชาชนโดยตรง หรือเป็นการขว้างระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าไปใส่ประชาชนโดยตรง รวมทั้งการลอบยิงออกมาจากกองบัญชาการตำรวจนครบาล ย่อมประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลคือ อาจทำให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บสาหัส และอาจถึงแก่ชีวิตได้ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ที่เป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวจำนวนมาก ซึ่งบรรดาสื่อมวลชนและประชาชนที่อยู่ในเหตุการณ์ได้บันทึกภาพการสลายการชุมนุมไว้เป็นหลักฐาน นับเป็นการกระทำที่เกินกว่าความจำเป็น และเป็นการปฏิบัติการที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ทั้งหมดนี้จึงอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ได้รับอันตรายสาหัสฆ่าและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๕๕, ๒๕๗, ๒๕๘, ๒๕๙, ๘๓

ประเด็นสุดท้าย บุคคลใดจะต้องรับผิดชอบต่อการสลายการชุมนุม จนเป็นเหตุให้ประชาชนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ บ้างหรือไม่ เพียงใด

เห็นว่า

๑. นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้สั่งการให้มีการสลายการชุมนุม และพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบให้รับผิดชอบในการสลายการชุมนุมและสั่งการให้มีการสลายการชุมนุม รวมทั้งรัฐมนตรีที่ร่วมอยู่ด้วยในการประชุมคณะรัฐมนตรี แต่มิได้คัดค้านการใช้กำลังและระเบิดแก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุม ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในการสลายชุมนุม ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและละเมิดต่อกฎหมาย เข้าข่ายเป็นความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เป็นเหตุให้ได้รับอันตราย

สาเหตุ ชำและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๙๕, ๒๙๗, ๒๙๘, ๒๙๙, ๓๐๑

๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจในฐานะผู้ปฏิบัติการ และผู้ควบคุมกำลังหน่วยที่มีระเบิดแก๊สน้ำตา ได้แก่หน่วย กองบังคับการตำรวจปฏิบัติการพิเศษ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และกองบังคับการปราบปราม

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ ต้องรับผิดชอบในการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว รวมทั้งการละเมิดต่อกฎหมายที่อาจเข้าข่ายเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติและ/หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส ชำและพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗, ๒๙๕, ๒๙๗, ๒๙๘, ๒๙๙, ๓๐๓

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตยครั้งนี้ ฟังต้องถือเป็นบทเรียนสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างบรรทัดฐาน และกลไกการบริหารจัดการ สลายการชุมนุมประท้วงให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และภาคพลเมืองในฐานะที่เป็นผู้ใช้สิทธิชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสถาบันตำรวจ ซึ่งจะต้องมีบทบาทสำคัญในยามที่บ้านเมืองกำลังตกอยู่ในห้วงวิกฤตของการขัดแย้งแตกแยกอย่างกว้างขวางและรุนแรงภายในสังคมเช่นทุกวันนี้ ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะและเรียกร้องต่อรัฐบาล เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดียวกันขึ้นอีก

ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีเรื่องนี้ควรได้รับการพิจารณาแก้ไข และดำเนินการตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมโดยส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑